

ΠΛΟΥΤΑΡΧΕΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ὑπὸ Ἰω. Ν. Βαλέττα.

Γαμικὰ παραγγέλματα.

α') Πρώτιστα πάντων οἱ νεόνυμφοι πρέπει ν' ἀποφεύγωσι τὰς ἀμοιβαίας διαφορὰς καὶ προσκρούσεις, ἐνθυμούμενοι, ὅτι καὶ τὰ συναρμοσθέντα καὶ συγκολληθέντα σκεύη κατ' ἀρχὰς μὲν ἐκ μικρᾶς προφάσεως διασπῶνται, ἀλλ' ὅταν διὰ χρόνου τινὸς συγκολληθῶσιν οἱ ἄρμοι αὐτῶν, μόλις ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ σιδήρου διαλύονται.

β') Καθὼς τὸ πῦρ ἐξάπτεται μὲν εὐκόλως, ὅταν ἐπιληφθῆ τῶν ἀχύρων, ἢ τοῦ βάμβακος, ἢ τῶν τριχῶν τοῦ λαγωῦ, σβέννυται δὲ τάχιστα, εἴαν μὴ εὖρη στερεωτέραν τινὰ ὕλην, οὕτω καὶ τῶν νεογάμων τὸν ὄξυν ἔρωτα οὐδαμῶς πρέπει νὰ νομίζωμεν διαρκῆ καὶ βέβαιον, πρὶν ἢ ἐγκατασταθῆ εἰς τὸ ἦθος αὐτῶν, καὶ λάβῃ ἔμψυχον, οὕτως εἰπεῖν, διάθεσιν.

γ') Καθὼς ἡ διὰ τῶν φαρμάκων ἀλιεῖα ταχύτερον μὲν καὶ εὐκολώτερον συλλαμβάνει τὸν ἰχθύν, καθιστᾷ δὲ αὐτὸν ἄβρωτον καὶ ἄχρηστον, οὕτως αἱ διὰ γοητείας ἐφελκύνουσαι τοὺς ἄνδρας ἔχουσι συζύγους ἐμπλήκτους καὶ ἀνοήτους καὶ διεφθαρμένους. Καὶ τὴν Κίρκην οὐδαμῶς ὠφέλησαν οἱ ὑπ'

αὐτῆς καταφάρμακευθέντες ἑταῖροι τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ μεταβληθέντες εἰς χοίρους καὶ ὄνους· αὐτὸς δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς διαμείνας φρόνιμος καὶ ἀμετάβλητος ὑπερβαλόντως ἠγαπήθη ὑπ' αὐτῆς.

δ') Ὅσαι γυναῖκες προτιμῶσι νὰ ἔχωσιν ἀνοήτους ἄνδρας, ἵνα κατεξουσιάζωσιν αὐτῶν, καὶ οὐχὶ φρονίμους, ἵνα μὴ ὑπακούωσιν αὐτοῖς, ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς ἐν ὁδῷ προτιμῶντας νὰ ὀδηγῶσι τυφλοὺς, ἢ νὰ ἔπωνται εἰς τοὺς βλέποντας καὶ γινώσκοντας.

ε') Ἡ μὲν σελήνη, ὅσῳ μᾶλλον ἀφίσταται τοῦ ἡλίου, τόσῳ μᾶλλον γίνεται περιφανῆς καὶ λαμπρά· ἀφανίζεται δὲ παντάπασι καὶ κρύπτεται, ὅταν πλησιάσῃ τῷ ἡλίῳ. Ἡ δὲ σώφρων γυνὴ ὀφείλει πράττειν πᾶν τοῦναντίον· τουτέστιν, ἐν ὅσῳ μὲν εὐρίσκεται πλησίον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, νὰ φαίνεται διαλάμπουσα, ἐκείνου δὲ μὴ παρόντος, νὰ οἰκουρῇ καὶ νὰ ἐνασχολῆται εἰς τὴν καλὴν τῆς οἰκίας διοίκησιν.

ς') Καθὼς, ὅταν ληφθῶσι δύο σύμφωνοι φθόγγοι, τὸ μέλος ἀνήκει εἰς τὸν βαρύτερον, οὕτω πᾶσα πράξις ἐν οἰκίᾳ σωφρόνως διοικουμένη πράττεται μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν συζύγων ὁμονοούντων, ἐπιδεικνύει δὲ τὴν τοῦ ἀνδρὸς πρωτοβουλίαν καὶ προτίμησιν.

ζ') Λέγεται ὅτι ὁ Κάτων ἐξέβαλε τῆς βουλῆς τὸν φιλήσαντα τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, παρούσης τῆς θυγατρὸς· καὶ τοῦτο μὲν ἴσως ἐστὶ σφοδρότερον τοῦ δέοντος· εἰ δὲ αἰσχρὸν τὸ ἀσπάζεσθαι ἀλλήλους, ἐτέρων παρόντων, πῶς οὐκ ἐστὶν αἴσχιον τὸ ὑβρίζεσθαι καὶ διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλους, ἐτέρων παρόντων;

η') Καθὼς τὸ ἐκ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτίμων κεκοσμημένον κάτοπτρον εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ, εἴ μὴ δεικνύῃ τὴν

μορφὴν ὁμοίαν, οὕτω καὶ ἡ πλουσία σύζυγος εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ, εἴαν μὴ συζῆ τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ ἐν ἧῷ ὁμοίῳ καὶ πρέποντι. Τὸ μὲν κάτοπτρον, εἴαν παριστᾷ τὴν ἰλαρὰν εἰκόνα σκυδρωπτήν, τὴν δὲ λυπηρὰν καὶ σκυδρωπτήν ἰλαρὰν, ἡμαρτημένον καὶ φαῦλόν ἐστίν· ἡ δὲ γυνὴ ἄκαιρος καὶ φαύλη, εἴαν σκυδρωπάσῃ, παίζοντος τοῦ ἀνδρός, παίζῃ δὲ καὶ γελᾷ, σκυδρωπάζοντος ἐκείνου· διότι τὸ μὲν πρῶτον προξενεῖ ἀηδίαν, τὸ δὲ δεύτερον ἐμφαίνει ὀλιγωρίαν. Καθὼς λοιπὸν οἱ γεωμέτραι λέγουσιν, ὅτι αἱ γραμμαὶ καὶ αἱ ἐπιφάνειαι οὐδαμῶς κινουῦνται καθ' ἑαυτάς, ἀλλὰ συγκινουῦνται τοῖς σώμασιν, οὕτω καὶ ἡ γυνὴ ὀφείλει μετέχειν τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἀνδρός καὶ παίζοντος καὶ σπουδάζοντος.

δ') Ὁ Πλάτων λέγει, ὅτι εὐδαίμων καὶ μακαρία ἐστὶν ἡ πόλις ἐκείνη, ἐν ἧ ὁδαμῶς ἀκούεται λεγόμενον τὸ ἐμὸν καὶ οὐκ ἐμόν, διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν πάντων τῶν ἀγαθῶν· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἀφαιρετέον ἐστὶ τὴν τοιαύτην φωνὴν ἐκ τοῦ γάμου, κοινῶν ὑπαρχόντων τοῖς συζύγοις τῶν ἀγαθῶν. Πλὴν καθὼς οἱ ἰατροὶ λέγουσιν ὅτι αἱ πληγαὶ τῶν ἀριστερῶν πλευρῶν τοῦ σώματος ἀντανακλῶσι τὴν αἴσθησιν εἰς τὰ δεξιά, οὕτω καὶ ἡ γυνὴ ὀφείλει συμπαθεῖν τῷ ἀνδρὶ, καὶ ὁ ἀνὴρ τῇ γυναικί, ἵνα διὰ τῆς ἀντιστρόφου ταύτης ἀγάπης καὶ συμπαθείας διατηρῆται ἡ κοινωνία αὐτῶν, ἐνισχυομένη, ὃν τρόπον ἐνισχύονται καὶ οἱ δεσμοὶ διὰ τῆς ἀμοιβαίας αὐτῶν περιπλοκῆς. Τοιαύτη λοιπὸν πρέπει νὰ ὑπάρχη εἰς τοὺς συζύγους καὶ ἡ τῶν χρημάτων κοινωνία· καταβαλόντες πάντα καὶ ἀναμίξαντες εἰς μίαν οὐσίαν, οὐ δύνανται νομίζειν μέρος ἴδιον καὶ μέρος ἀλλότριον, ἀλλὰ τὸ πᾶν ἴδιον καὶ μηδὲν ἀλλότριον. Ἀλλ' ὅμως παρατηρητέον καὶ τοῦτο, ὅτι, καθὼς τὸν ὕδατι κεκραμένον οἶνον, καὶ τὸ κρᾶμα μετέχη πλείονος ὕδατος, ὅμως οἶνον ὀνομάζομεν αὐτό, οὕτω καὶ ἡ χρηματικὴ

περιουσία και ὁ οἶκος ἅπας πρέπει νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρός, καὶ τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῶν ἐκ τῆς γυναικὸς προέλθῃ.

ι') Φιλόπλουτος μὲν ἦν ἡ Ἑλένη και φιλήδονος ὁ Πάρις· φρόνιμος δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς και σώφρων ἡ Πηνελόπη· και διὰ τοῦτο ὁ μὲν τούτων γάμος μακάριος ἐγένετο και ζηλωτός, ὁ δὲ ἐκείνων Ἰλιάδα κακῶν παρήγαγεν Ἑλλησί τε και βαρβάροις.

ια') Ὁ Ῥωμαῖος ἐκεῖνος, ὃν οἱ φίλοι ἐνουθετοῦν και ἐπέπληττον, ὅτι ἀπέπεμψε τῆς οἰκίας γυναῖκα σώφρονα και πλουσίαν και ὠραίαν, προτείνας αὐτοῖς τὸ ὠραῖον αὐτοῦ ὑπόδημα, εἶπε· “και τὸ ὑπόδημα τοῦτο, ὡς βλέπετε, καινόν ἐστι και ὠραῖον· οὐδεὶς ὅμως ἐξ ὑμῶν γινώσκει, ποῦ μου σφίγγει τὸν πόδα.” Και ἡ γυνὴ λοιπὸν μὴ πιστευέτω εἰς τὴν πλουσίαν αὐτῆς προῖκα, μηδὲ εἰς τὴν εὐγένειαν, μηδὲ εἰς τὴν ὠραιότητα, ἀλλὰ μᾶλλον ἔστω προσέχουσα τῇ ὁμιλίᾳ και τῷ ἥθει και τῇ συμπεριφορᾷ πρὸς τὸν ἄνδρα, ὅπως μὴ ἔχη ταῦτα σκληρὰ και δυσάρεστα κατ' ἡμέραν, ἀλλ' εὐάρεμστα και ἄλυπα και ἐράσμια. Διότι κατ' ὡς οἱ ἰατροὶ μᾶλλον φοβοῦνται τοὺς ἐξ αἰτιῶν ἀδήλων και κατὰ μικρὸν γεννωμένους πυρετούς, ἢ τοὺς ἐξ αἰτιῶν φανερῶν και μεγάλων, οὕτω και τὰ τοῖς πολλοῖς ἄγνωστα μικρὰ και συχνὰ και καθημερινὰ προσκρούματα τῆς γυναικὸς και τοῦ ἀνδρός βλάπτουσι μᾶλλον και διαχωρίζουσι τὴν συμβίωσιν.

ιβ') Ὀλυμπιάς ἡ Ἀλεξάνδρου μήτηρ ἀκούσασα, ὅτι τῶν αὐλικῶν τις ἐνυμφεύθη γυναῖκα ὠραίαν, ἀλλὰ κατηγορουμένην, “Οὗτος, εἶπεν, ἀνόητός ἐστιν ἄνθρωπος, ὡς ἐμπιστευθεὶς εἰς μόνους τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.” Πρέπει λοιπὸν νὰ μὴ νυμφευόμεθα διὰ τῶν ὀμμάτων ἢ διὰ τῶν δακτύλων, ἀριθ-

μοῦντες δι' αὐτῶν πόσα φέρει προῖκα ἢ νύμφη, ἀλλὰ κρίνοντες, πῶς ἔχομεν νὰ συζητήσωμεν μετ' αὐτῆς.

ιγ') Ὁ Σωκράτης συνεβούλευε τοὺς εἰς τὸ κάτοπτρον ἐμβλέποντας νέους, εἴαν μὲν ὦσι δύσμορφοι, νὰ ἐπανορθῶσι τὴν δυσμορφίαν διὰ τῆς ἀρετῆς, εἴαν δὲ εὐμορφοι, νὰ μὴ καταισχύνωσι τὴν εὐμορφίαν διὰ τῆς κακίας. Κατὰ δὴ τὸ παράγγελμα τοῦτο, καὶ πᾶσα οἰκοδέσποινα, ὅταν φέρῃ τὸ κάτοπτρον ἐν ταῖς χερσίν, εἴαν μὲν δύσμορφος τυγχάνῃ οὔσα, λεγέτω κατ' ἑαυτήν, “Τί λοιπὸν ἔσομαι, ἂν μὴ ἔχω καὶ σωφροσύνην;” εἴαν δὲ εὐμορφος, “Τί λοιπὸν ἔσομαι, ἂν ἔχω καὶ σωφροσύνην;” Μέγα βεβαίως καὶ ἔντιμον ἔσται τὸ κέρδος τῆς δυσμόρφου γυναικός, εἴαν κατορθώσῃ ν' ἀγαπᾶται μᾶλλον διὰ τὸ ἦθος ἢ διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς.

ιδ') Ὁ Σικελίας τύραννος Διονύσιος ἐπέμψε πρὸς τὰς θυγατέρας τοῦ Λυσάνδρου πολυτελῆ ἱμάτια καὶ περιδέραια· ἀλλ' ὁ Σπαρτιάτης στρατηγὸς οὐκ ἐδέξατο τὰ δῶρα, εἰπὼν· “Ταῦτα τὰ κόσμια καταισχυνεῖ μου μᾶλλον ἢ κοσμήσει τὰς θυγατέρας.” Πρὸ δὲ τοῦ Λυσάνδρου ὁ Σοφοκλῆς εἶπε τοῦτ' αὐτὸ ἐν τοῖς ἐξῆς στίχοις·

Οὐ κόσμος, οὐκ, ὦ τλήμον, ἀλλ' ἀκοσμία
Φαίνοιτ' ἂν εἶναι, σῶν τε μαργότης φρενῶν.

Διότι κόσμος ἐστίν, ὡς ἔλεγεν ὁ Κράτης, πᾶν ὅ, τι κοσμεῖ· κοσμεῖ δὲ τὴν γυναῖκα ὅ, τι ποιεῖ αὐτὴν κοσμιωτέραν· κοσμιωτέραν δὲ ποιεῖ οὐχὶ ὁ χρυσός, οὔτε ὁ σμάραγδος, οὔτε ὁ κόκκος, ἀλλ' ὅσα περιβάλλουσιν αὐτὴν σεμνότητα, εὐταξίαν καὶ αἰδῶ.

ιε') Οἱ μελλόνυμφοι προσφέροντες θυσίαν τῇ γαμηλίᾳ “Ἦρα κατὰ παλαιὸν τινα νόμον, οὐ κατακαίουσιν ἐπὶ τοῦ

βωμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἱερείων καὶ τὴν χολήν, ἀλλ' ἐξαιροῦντες αὐτὴν ῥίπτουσι περὶ τὸν βωμόν. Αἰνίττεται δὲ διὰ τούτου ὁ νομοθέτης, ὅτι χολὴ καὶ ὀργὴ οὐδεμίαν ἔχουσι χώραν ἐν τῷ γάμῳ· διότι ἡ αὐστηρότης τῆς οἰκοδεσποίνης πρέπει νὰ ᾖ ὠφέλιμος καὶ γλυκεῖα, ὡς ἡ τοῦ οἴνου, οὐχὶ δὲ πικρὰ καὶ φαρμακώδης, ὡς ἡ τῆς ἀλόης.

ις') Ὁ Πλάτων τὸν Ξενοκράτην, τὰ μὲν ἄλλα καλὸν κάγαθόν ὄντα, βαρὺν δὲ τὸ ἦθος καὶ σκυθρωπὸν, συνεβούλευε θύειν ταῖς Χάρισιν. Νομίζω λοιπὸν ὅτι καὶ ἡ σώφρων γυνὴ ὀφείλει φαίνεσθαι ἐπίχαρις πρὸς τὸν ἴδιον ἄνδρα, ἵνα συνοικῇ μετ' αὐτοῦ εὐχαρίστως, ὡς ἔλεγεν ὁ Μητρόδωρος, καὶ οὐχὶ ὀργιζομένη καὶ σκυθρωπὴ, ὅπως δείξῃ τάχα ὅτι σωφρονεῖ. Οὔτε ἡ ἀφελὴς γυνὴ πρέπει ν' ἀμελῇ τῆς καθαριότητος, οὔτε ἡ φίλανδρος τῆς ἀναγκαίας φιλοφροσύνης· διότι ἡ σκυθρωπότης καθίστησιν ἀηδῆ τὴν εὐταξίαν τῆς γυναικός, ὡς ἡ ῥυπαρότης τὴν ἀφέλειαν.

ιζ') Ἡ φοβουμένη νὰ γελάσῃ ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ἢ νὰ πράξῃ τι τοιοῦτον, ἵνα μὴ φανῇ θρασεῖα καὶ ἀκόλαστος, οὐδὲν διαφέρει τῆς μὴ ἀλειφομένης τὴν κεφαλὴν, ἵνα μὴ φανῇ ὅτι μεταχειρίζεται μῦρα, καὶ τῆς μὴ νιπτομένης τὸ πρόσωπον, ἵνα μὴ φανῇ ὅτι μεταχειρίζεται ψιμύδιον. Καθὼς δὲ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ῥήτορες, ὅσοι φεύγουσι τὸ περὶ τὴν λέξιν χυδαῖον καὶ ἀγενές καὶ κακόζηλον, προσπαθοῦσιν ἐντέχνως νὰ συγκινῶσι τὸν ἀκροατὴν διὰ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκθέσεως τῶν ἐννοιῶν, οὕτω καὶ ἡ οἰκοδέσποινα ὀφείλει πᾶν μὲν περιττὸν καὶ πανηγυρικὸν ν' ἀποφύγῃ, τὰς δὲ ἠθικὰς καὶ βιωτικὰς χάριτας νὰ μεταχειρίζεται ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

ιη') Ἔθος ἦν ταῖς Αἰγυπτίαις γυναῖξί μὴ φέρειν ὑπο-

δήματα, ὅπως διημερεύωσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ· ἀλλ' αἱ πλεῖσται γυναῖκες διαμένουσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ, εἰ μὴ μόνον στερηθῶσι διάχρυσα ὑποδήματα καὶ ψέλλια καὶ πορφύραν καὶ μαργαρίτας.

ιβ') Ὁ Φειδίας ἐποίησε τὴν Ἀφροδίτην τῶν Ἡλείων πατοῦσαν χελώνην, διδάσκων οὕτω τὰς γυναῖκας ὅτι ὀφείλουσιν οἰκουρεῖν καὶ σιωπᾶν.

κ') Οἱ πλούσιοι καὶ οἱ βασιλεῖς τιμῶντες τοὺς φιλοσόφους, ἑαυτοὺς τιμῶσιν οὐχ ἥττον ἢ ἐκείνους· οἱ δὲ τοὺς πλουσίους κολακεύοντες φιλόσοφοι ἀντὶ τοῦ δοξάζειν ἐκείνους κατασχύνουσιν ἑαυτούς. Τοῦτο συμβαίνει καὶ περὶ τὰς γυναῖκας· ἐπαινοῦνται μὲν, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἀδοξοῦσι δὲ καὶ ἀσχημονοῦσι μᾶλλον τῶν ἐξουσιαζομένων, ὅταν προσπαθῶσι νὰ κατεξουσιάζωσιν αὐτῶν. Ὀφείλει δὲ ὁ ἀνὴρ ἐξουσιάζειν τῆς γυναικός, οὐχὶ ὡς ὁ δεσπότης τοῦ κτήματος, ἀλλ' ὡς ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος, συμπαθῶν αὐτῇ καὶ συμπεφυκῶς δι' εὐνοίας ἀδιαλείπτου.

κα') Καθὼς οἱ φυσικοὶ λέγουσιν, ὅτι ἡ κρᾶσις τῶν ὑγρῶν γίνεται καθόλου καὶ ἀδιάκριτος, οὕτω καὶ οἱ εἰς γάμου κοινωνίαν ἐρχόμενοι τὰ πάντα ὀφείλουσιν ἔχειν κοινὰ καὶ ἀδιάκριτα, καὶ χρήματα, καὶ φίλους, καὶ συγγενεῖς. Διὰ τοῦτο ὁ Ῥωμαῖος νομοθέτης ἀπηγόρευσε τοῖς νεονύμφοις τὸ διδόναι καὶ λαμβάνειν δῶρα παρ' ἀλλήλων, ἵνα πάντα κοινὰ νομίζωσι τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῖς.

κβ') Ἐν Δέπτει, πόλει τῆς Λιβύης, παλαιὸν ἔθος ἐστὶ, τῇ μετὰ τὸν γάμον ἡμέρᾳ νὰ πέμπῃ πρὸς τὴν πενθερὰν ἡ νύμφη, καὶ νὰ ζητῇ παρ' αὐτῆς χύτραν· ἡ δὲ πενθερὰ ἀρνεῖται, λέγουσα ὅτι οὐκ ἔχει· καὶ τοῦτο γίνεται, ὅπως ἐξ ἀρχῆς ἐννοήσῃ ἡ νύμφη, ὅτι ἡ πενθερὰ ὁμοιάζει πρὸς μητριάν, καὶ μὴ ἀγανακτῇ, εἰ μὴ ὕστερον πράξῃ καὶ ἄλλο τι τραχύτερον. Τοῦτο λοιπὸν γινώσκουσα

πᾶσα γυνή ὀφείλει θεραπεύειν τοῦ κακοῦ τὴν αἰτίαν. Ἐπειδὴ ἡ πενθερὰ ζηλοτυπεῖ πρὸς αὐτὴν ὡς μᾶλλον ἀγαπωμένην ὑπὸ τοῦ υἱοῦ, μία ὑπάρχει τοῦ κακοῦ θεραπεία, ἰδίαν μὲν πρὸς ἑαυτὴν ἀγάπην τοῦ ἀνδρὸς νὰ κατασκευάζῃ ἢ γυνή, τὴν δὲ πρὸς τὴν μητέρα ὀφειλομένην ἀγάπην νὰ μὴ οἰκειοποιῆται μήτε νὰ σμικρύνῃ.

κγ') Αἱ μὲν μητέρες φαίνονται μᾶλλον ἀγαπῶσαι τοὺς υἱούς, ὡς δυναμένους βοηθεῖν αὐταῖς· οἱ δὲ πατέρες τὰς θυγατέρας, ὡς χρεῖαν ἔχουσας τῆς βοηθείας αὐτῶν· ἴσως δὲ καὶ τιμῶντες ἀλλήλους, ὁ ἕτερος φαίνεται ἀσπαζόμενος καὶ ἀγαπῶν τὸ μᾶλλον οἰκεῖον τῷ ἑτέρῳ. Ἄλλὰ τοῦτο μὲν ἴσως ὑπόκειται εἰς διαφορὰς τινάς· φρόνιμον δὲ ἔστιν, ἂν ἡ γυνὴ φαίνεται τιμῶσα μᾶλλον τοὺς γονεῖς τοῦ ἀνδρὸς ἢ τοὺς ἑαυτῆς, καὶ πρὸς ἐκείνους ἀναφέρουσα, εἴ τι συμβαίνει λυπηρὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ, κρύπτουσα δὲ τοῦτο ἀπὸ τῶν γονέων αὐτῆς. “Ποιεῖ γὰρ καὶ τὸ πιστεύειν δοκεῖν πιστεύεσθαι, καὶ τὸ φιλεῖν φιλεῖσθαι.”

κδ') Οἱ στρατηγοὶ τοῦ νεωτέρου Κύρου παρτήγγειλαν τοῖς μετ' αὐτοῦ στρατευομένοις Ἕλλησιν, εἴαν μὲν ἐπέρχωνται οἱ ἐχθροὶ μετὰ βοῆς, νὰ δέχωνται αὐτοὺς ἐν σιωπῇ, εἴαν δὲ ἐκεῖνοι σιωπῶσι, αὐτοὶ μετὰ βοῆς νὰ ἐπιπίπτωσι κατ' ἐκείνων. Αἱ δὲ φρόνιμοι γυναῖκες, ὅταν μὲν οἱ ἄνδρες κραυγάζωσι μετ' ὀργῆς, σιωπῶσιν ἡσυχάζουσαι· ὅταν δὲ ἐκεῖνοι σιωπῶσιν, αὐταὶ προσομιλοῦσαι καταπραΰνουσιν ἐκείνων τὴν ὀργήν.

κε') Ἡ Ἑρμιόνη ἀληθῆς τι φαίνεται λέγουσα παρ' Εὐριπίδῃ·

Κακῶν γυναικῶν εἴσοδοί μ' ἀπώλεσαν.

Τοῦτο δὲ οὐχ ἀπλῶς φαίνεται γινόμενον, ἀλλ' ὅταν αἱ πρὸς τοὺς ἄνδρας διαφοραὶ καὶ ζηλοτυπία ἀνοίγωσιν εἰς τὰς

τοιαύτας γυναῖκας οὐ μόνον τὰς θυράς τῆς οἰκίας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀκοὰς τῆς οἰκοδεσποίνης. Τότε λοιπὸν μάλιστα ἢ φρόνιμος γυνὴ ὀφείλει ἀποκλείειν τὰ ὄψα, καὶ ἀποφεύγειν τῶν τοιούτων γυναικῶν τὸν ψιθυρισμόν, ἵνα μὴ προστεθῆ πῦρ ἐπὶ πῦρ, καὶ πρόχειρον ἔχειν τὸ περὶ Φιλίππου ἱστορούμενον. Λέγεται ὅτι ἐκεῖνος, ἐρεθιζόμενος ὑπὸ τῶν φίλων αὐτοῦ κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ὡς εὐεργετουμένων, καὶ ὅμως κακολογούντων αὐτόν, εἶπε· “Τί λοιπὸν πράξουσιν, ἂν καὶ κακοποιῶμεν αὐτούς, οἱ νῦν εὐεργετούμενοι καὶ κακολογοῦντές με;” “Ὅταν λοιπὸν αἱ διαβάλλουσαι γυναῖκες λέγωσιν, ὅτι λυπεῖ σε ὁ ἀνὴρ σου φιλοῦσαν καὶ σωφρονοῦσαν, πρόχειρος ἔστω ἢ ἀπάντησις· “Τί λοιπὸν πράξει, ἂν κἀγὼ μισήσω καὶ ἀδικήσω αὐτόν;”

κς') Ὅτε Γοργίας ὁ ρήτωρ ἐμελλεν ἀναγνῶναι τοῖς Ἑλλησιν ἐν Ὀλυμπίᾳ λόγον περὶ ὁμονοίας, ἀναστάς ὁ Μέλανθος εἶπεν· “Οὗτος συμβουλεύει ἡμῖν περὶ ὁμονοίας, ὃς ἐν τῇ ἰδίᾳ οἰκίᾳ οὐ κατάρθωσεν ἔχειν ὁμόνοιαν, εἰ καὶ μόνοι τρεῖς εἰσιν οἱ ἐνοικοῦντες, αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ ἡ θεράπαινα.” διότι, ὡς φαίνεται, ὑπῆρχε ζηλοτυπία τῆς γυναικὸς πρὸς τὸ θεραπεινίδιον, καὶ τάρραχος ἐντεῦθεν καὶ ἔρις πολλή. Ὁ μέλλων λοιπὸν νὰ διευθύνῃ ἐναρμονίως φίλους καὶ πολιτεῖαν, πρῶτιστα πάντων ὀφείλει παρέχειν τὴν ἰδίαν οἰκίαν ὁμονοίας παράδειγμα.

κζ') Ὁ Πλάτων συνεβούλευε τοὺς γέροντας νὰ αἰσχύνοινται τοὺς νέους, ἵνα κάκεινοι σέβωνται αὐτούς· διότι, ὅπου οἱ γέροντες ἀναισχυντοῦσιν, οὐδεμία αἰδῶς ἐγγίνεται τοῖς νεωτέροις, οὐδὲ σέβας πρὸς τοὺς γέροντας. Τοῦτο λοιπὸν ἐνθυμούμενος ὁ ἀνὴρ, πρὸ πάντων ὀφείλει σέβεσθαι τὴν ἰδίαν γυναῖκα, ὅπως ἀπολαύῃ τῆς αὐτῆς τιμῆς παρ' ἐκείνης.